

Кондращенко О. В.

Харківський національний університет міського господарства імені О.М. Бекетова

ІННОВАЦІЙНІ ПІДХОДИ ДО МЕТОДОЛОГІЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОГО ПЛАНУВАННЯ В КОНТЕКСТІ СТАЛОГО РОЗВИТКУ РЕГІОНІВ

Стаття присвячена питанням впровадження інноваційних підходів до методології територіального планування в контексті сталого розвитку регіонів. Проаналізовано особливості територіального планування, які впливають на формування стратегій сталого розвитку. Окреслено основні завдання, які вирішує впровадження інноваційних підходів у процесі планування, такі як оптимізація використання ресурсів, забезпечення соціальної згуртованості та екологічна стійкість.

Keywords: інноваційні підходи, територіальне планування, містобудування, системи містобудування, сталий розвиток, регіон, регіональний розвиток регіон.

Постановка проблеми

Сучасні виклики, з якими стикаються регіони України, потребують застосування інноваційних підходів у розробці нової регіональної політики та модернізації системи управління регіональним розвитком. Серед інноваційних інструментів, що стимулюють розвиток регіонів, важливу роль відіграє залучення потенціалу та переваг міжрегіональної співпраці, що сприяє розширенню внутрішнього ринку та зміцненню економічної і соціальної єдності держави. Інноваційний аспект міжрегіонального співробітництва націлений на досягнення синергетичного ефекту, що забезпечує стабільний і збалансований соціально-економічний розвиток на загальнодержавному рівні шляхом підвищення конкурентоспроможності регіонів. Реалізація спільних міжрегіональних проєктів у сферах виробництва, послуг та інфраструктурного розвитку покращує соціально-економічний стан регіонів, зокрема підсилює економічні зв'язки між проблемними (старопромисловими, сільськими, віддаленими) територіями та провідними регіонами, зменшує диспропорції у розвитку регіонів та відкриває доступ до нових, раніше не використаних ресурсів розвитку. Додаткові можливості для України створює міжнародна міжрегіональна співпраця, зокрема в межах транскордонної, транснаціональної та міжрегіональної кооперації з сусідніми країнами.

В умовах глобалізації регіони України стикаються з новими викликами, які вимагають активного впровадження сучасних підходів та методів господарювання. Виникає потреба у використанні інноваційних механізмів та інструментів, спрямованих на стимулювання соціально-економічного розвитку територій, що вже

довели свою ефективність у світовій, зокрема європейській, практиці. Актуальність дослідження інноваційних підходів до методології територіального планування в контексті сталого розвитку регіонів зумовлена необхідністю впровадження ефективних стратегій, що враховують сучасні виклики, такі як зміна клімату, демографічні зміни, глобалізація, та необхідність забезпечення збалансованого соціально-економічного розвитку. Постійні зміни в економічному та екологічному середовищі потребують нових підходів до територіального планування, що здатні забезпечити довгострокову стабільність та розвиток регіонів з урахуванням інтересів усіх стейкхолдерів.

Пошук та впровадження інноваційних підходів до вдосконалення правових, економічних та організаційних основ державної регіональної політики є ключовим елементом модернізації внутрішньої політики, що є важливою умовою для забезпечення економічної та соціальної згуртованості, підвищення конкурентоспроможності та сталого розвитку України.

Аналіз останніх досліджень і публікацій

Питанням дослідження розвитку регіонів займалися багато науковців, зокрема свої роботи присвятили: Редько К., Мірошніченко В. [2], Кондратенко Н., Папп В., Романюк М., Іванова О., Петрашко Л. [3], Рогозян Ю., Носкова С. [4] та інші.

Дослідження спрямовані на аналіз сталого розвитку регіонів висвітлювали у своїх наукових роботах такі дослідники, як Бабенко В., Зомчак Л., Негрей М. [5], Зомчак Л., Коваль Л. [6], Шиковець К. О., Квіта Г. М., Єрьоменко Я. М. [7] та інші.

Але, деякі дискусійні питання щодо інноваційних підходів до методології

територіального планування в контексті сталого розвитку регіонів не були досліджені у повній мірі вітчизняними науковцями та потребують ретельного опрацювання.

Мета та завдання статті

Метою статті є обґрунтування інноваційних підходів до методології територіального планування, що сприятимуть досягненню сталого розвитку регіонів та підвищенню їх конкурентоспроможності в умовах глобальних змін, що зумовило вирішення наступних завдань:

- проаналізувати сучасні підходи до територіального планування в Україні та світі;
- визначити основні проблеми, що стримують впровадження інноваційних методів;
- розробити рекомендації для інтеграції інноваційних підходів у практику планування територій.

Виклад основного матеріалу

Реформування системи управління регіональним розвитком передбачає впровадження нової якості регіональної політики, яка має об'єднати завдання модернізації національної економіки з цілями досягнення комплексного збалансованого розвитку регіонів. Розв'язання системних соціально-економічних проблем, що накопичилися в Україні, вимагає впровадження інноваційних підходів, оновлення механізмів та інструментів стимулювання регіонального розвитку, а також прийняття ефективних управлінських рішень. Сьогодні більшість регіонів України характеризується розбалансованою економічною структурою, значним зношенням основних виробничих фондів, що належать місцевим виробничим комплексам; технологічною відсталістю ключових виробництв та низьким рівнем ефективності використання ресурсного потенціалу на місцевому рівні. Ці особливості регіонального розвитку, по-перше, підсилюють залежність соціально-економічної ситуації в регіонах від непередбачуваних кон'юнктурних змін та зовнішньоекономічної нестабільності; по-друге, знижують зацікавленість регіонів у розвитку власних внутрішніх ресурсів через неефективність системи їх розподілу та використання; по-третє, сприяють збереженню циклу екстенсивного типу розвитку регіонів, що негативно впливає на конкурентоспроможність національної економіки загалом [1].

Основними проблемами, що стримують динамічний соціально-економічний розвиток регіонів України, є такі [2-3]:

- недостатнє використання виробничих потужностей промислових і будівельних підприємств; уповільнені темпи будівництва,

особливо житлового сектору;

- значний вплив домогосподарств у структурі аграрного виробництва, що знижує якість продукції та обмежує можливості її реалізації;
- брак інвестиційних ресурсів з усіх доступних джерел фінансування, особливо довгострокових;
- нестабільний фінансовий стан підприємств та організацій;
- недостатньо розвинений ринок кредитування та відсутність суттєвих якісних змін у банківській сфері;
- низька активність у впровадженні інновацій, нерозвинена інноваційна інфраструктура;
- низький рівень заробітної плати та значні галузеві й регіональні диспропорції в оплаті праці;
- неефективна структура зовнішньої торгівлі;
- слабка активність територіальних громад у вирішенні питань соціально-економічного розвитку своїх територій.

Потреба в інноваційному розвитку регіонів обумовлена важливістю оптимізації просторових економічних характеристик країни відповідно до специфіки розміщення існуючих та потенційних ресурсів, а також необхідністю задоволення загальних і специфічних потреб населення, зокрема на місцевому рівні. Вирішальна роль у досягненні комплексного збалансованого розвитку регіону належить стратегічному баченню можливостей економічного зростання, ідентифікації внутрішніх проблем та бар'єрів, що стримують розвиток, а також адекватній оцінці потенціалу місцевих ресурсів для розвитку.

Інноваційні підходи до регіонального розвитку повинні реалізовуватися, перш за все, у наступних напрямках [4-5]:

- використання каталізаторів і мультиплікаторів для стимулювання регіонального розвитку;
- мотивація регіонів до самостійного розвитку, диверсифікація економічної активності, а також виявлення і використання прихованих потенціалів для зростання;
- подолання патерналістських настроїв та зменшення залежності регіонів від дотацій і субвенцій.

Основною метою державної політики у сфері соціально-економічного розвитку регіонів, окрім подолання диспропорцій, має стати збалансування галузевих структур, активізація коопераційних зв'язків між господарськими комплексами різних регіонів і, врешті-решт, досягнення позитивних змін у показниках рівня життя населення України, незалежно від місця проживання. Запровадження інноваційних підходів до регіонального розвитку має бути націлене на [6-7]:

- посилення внутрішньої мотивації до соціально-економічного зростання на регіональному (місцевому) рівні;
- створення на регіональному рівні ефективних економічних структур, орієнтованих на інтенсифікацію використання місцевого ресурсного потенціалу;
- формування конкурентоспроможних виробничих систем інноваційного типу на регіональному та міжрегіональному рівнях;
- першочергове задоволення внутрішніх потреб територій за рахунок власних і залучених ресурсів.

Стратегічною метою реалізації нової якості регіональної політики є забезпечення системних економічних реформ, які сприятимуть економічному зростанню, вирішенню актуальних проблем соціально-економічного розвитку територій і підвищенню рівня добробуту населення, базуючись на активному використанні внутрішнього ресурсного потенціалу на місцях і запровадженні інноваційних підходів до державного управління регіональним розвитком.

Сталий розвиток територіальних громад, що передбачає раціональне природокористування для забезпечення соціального добробуту теперішніх та майбутніх поколінь і спрямований на підвищення економічної спроможності місцевих господарських комплексів, набув значного прогресу в останні роки. Протягом останніх десятиліть інституціями ООН були розроблені та прийняті численні концепції глобального розвитку, метою яких є подолання системної соціально-еколого-економічної кризи на глобальному рівні [1, 8]. Вивчаючи теоретико-методологічні аспекти наукових досліджень у сфері публічного управління сталим розвитком, Вдовин М., Міщук Т. зазначали, що ключові ініціативи провідних країн світу щодо забезпечення сталого розвитку реалізуються органами місцевого самоврядування, які вважаються найбільш ефективними у вирішенні питань місцевого значення. Концепція сталого розвитку, або «sustainable development», має глибоке історичне коріння та зазнавала трансформацій, відображаючись у ключових міжнародних угодах та деклараціях. Ці документи визначають пріоритети глобального розвитку, заснованого на збалансованості екологічної, соціальної та економічної складових. Поняття «sustainable development» трактується як покращення рівня життя людей за умови збереження сталості життєзабезпечувальних екосистем [9].

Сталий розвиток є керованим процесом, основою якого виступає системний підхід та використання сучасних інформаційних технологій, що забезпечують можливість оперативного моделювання різних варіантів розвитку, точного

прогнозування їхніх наслідків і вибору найбільш оптимального шляху. Однак, досягнення справжньої стійкості позитивних суспільних тенденцій, стабільного економічного зростання та розвитку неможливе без досягнення суспільного консенсусу щодо основних компонентів організаційно-економічного механізму, який забезпечуватиме легітимність і ефективність державної політики. Цей консенсус може бути досягнутий лише за умови зміцнення потенціалу, зокрема економічного, на рівні територіальних громад та їх становлення як ефективних суб'єктів реалізації соціально-економічної політики, здатних максимально ефективно використовувати потенціал територій, які в сукупності формують національний потенціал розвитку. Сталий розвиток передбачає інтеграцію цілей високого рівня життя, здоров'я та добробуту із соціальною справедливістю та збереженням здатності планети підтримувати життя в його багатогранності. Ці соціальні, економічні та екологічні цілі тісно взаємопов'язані та взаємно підтримують одне одного [7]. Особливе значення мають наукові дослідження, присвячені формуванню концепції сталого розвитку регіонів. Поняття «сталий розвиток територіальних громад» визначається через сутність його складових: «сталий» (у значеннях «стабільний», «безперервний», «довготривалий») та «розвиток» (перехід від одного стану до більш досконалого). Таким чином, сталий розвиток територіальних громад розуміється як тривалий і безперервний процес кількісних та якісних змін для задоволення їхніх потреб. Перехід територіальних громад до принципів сталого розвитку – це комплексний процес, що передбачає реалізацію багаторівневої та узгодженої системи управлінських, економічних, соціальних і природоохоронних заходів на основі комплексного, збалансованого та гармонійного підходу [8].

Світова практика територіального планування демонструє зростаючу інтеграцію інноваційних інструментів, спрямованих на підвищення ефективності та стійкості розвитку регіонів, які зумовлені глобальними викликами, такими як урбанізація, кліматичні зміни, зростання населення та нерівномірний розподіл ресурсів. Використання новітніх технологій у плануванні дозволяє країнам адаптувати свої підходи до управління територіями, що забезпечує збалансований розвиток як економічних, так і екологічних систем. Ще однією важливою тенденцією є застосування концепції сталого розвитку як ключового принципу територіального планування у багатьох країнах. У Північній Європі та Канаді, наприклад, сталий розвиток є основою національних стратегій,

і в плануванні територій обов'язково враховується збереження природних ресурсів, зменшення викидів вуглекислого газу та адаптація до кліматичних змін, що допомагає забезпечити збалансоване використання ресурсів та довгострокову екологічну стійкість регіонів.

Загалом, світова практика показує, що інноваційні технології та інструменти стають невід'ємною частиною процесу територіального планування. Їх використання дозволяє підвищити точність, прозорість і ефективність планування, а також зробити процес більш гнучким і адаптивним до сучасних викликів. Такі підходи сприяють інтеграції економічних, екологічних та соціальних аспектів, що є необхідним для досягнення сталого розвитку територій.

Сталий розвиток розвитку стає реальним за умови ефективного застосування інструментів стратегічного планування в управлінні територіями та забезпечення ефективної взаємодії трьох ключових суб'єктів економіки: місцевого населення, органів самоврядування та підприємницької діяльності. В процесі управління та розвитку розвитку важливо реалізовувати заходи стратегічного планування та здійснювати контроль за досягненням встановлених цілей, одночасно проводячи аналіз уже виконаних заходів. Для забезпечення безперервності управлінських процесів та сталого розвитку громади варто розробити функціонально-організаційну модель управління, що включатиме етапи управління, ключові функції управлінської діяльності та розвитку громади, а також враховуватиме ресурсний підхід. Застосування такої моделі дозволить адаптувати процес функціонування розвитку до впливу різноманітних зовнішніх та внутрішніх чинників, беручи до уваги специфіку кожної території [9]. Поряд із цим, теорія сталого розвитку акцентує увагу на важливості збереження різноманітності, зокрема через підтримку локальних практик сталого розвитку в невідоміючих культурах. Враховуючи це, а також зважаючи на те, що концепція сталого розвитку є провідною ідеологією сучасного розвитку, її можна вважати найактуальнішою з точки зору підтримки цінності різноманіття. Отже, основою для розвитку регіону є створення умов, за яких наявність місцевих фінансових, людських та інших ресурсів, разом з належним рівнем розвитку інфраструктури, забезпечує ефективне вирішення внутрішніх проблем та задоволення потреб населення. Відповідно до Європейської хартії місцевого самоврядування, яку ратифікувала Україна, місцеві органи влади мають право і здатність регулювати та управляти значною частиною суспільних питань, що входять до їх компетенції, з урахуванням інтересів місцевих жителів [10].

Сталий розвиток територіальних громад можна визначити як узгоджений розвиток, основна мета якого полягає у забезпеченні екологічної безпеки на конкретній території, а також у створенні умов для активної участі громадян у формуванні сприятливих соціальних умов. Забезпечення сталого розвитку територіальних громад в Україні є завданням органів місцевого самоврядування, які на основі власних принципів формують передумови, що дозволяють зменшити соціально-економічне та екологічне навантаження для майбутніх поколінь. У контексті євроінтеграційних процесів, сталий розвиток регіонів передбачає такі зміни в системі суспільних відносин, які сприяють партнерству між громадою, бізнесом та органами місцевого самоврядування, орієнтуючись на задоволення потреб як сучасного, так і майбутнього поколінь, відповідно до європейських стандартів та норм [11]. У процесі управління сталим розвитком територіальних громад, органи місцевого самоврядування стикаються з низкою викликів, таких як: економічний спад у національній економіці; збільшення рівня безробіття та недостатні доходи населення; соціальна нерівність; низький рівень розвитку підприємництва та інфраструктури; обмеженість водних ресурсів; погіршення якості водних об'єктів, повітря та загальний рівень забрудненості території [12].

Управління сталим розвитком регіону, в умовах соціальних та економічних обмежень та необхідності раціонального природокористування, потребує, перш за все, ефективної взаємодії між суб'єктами господарювання, органами державної влади, громадськістю та самою територіальною громадою, що обумовлює необхідність забезпечення належної координації, контролю та відповідальності. Майбутні наукові дослідження в сфері державного регулювання сталого розвитку територіальних громад мають зосереджуватися на вдосконаленні методів реалізації відповідних механізмів, а також на визначенні принципів, індикаторів та критеріїв оцінки ефективності впровадження стратегічного партнерства в Україні.

Для досягнення ефективного управління сталим розвитком територіальних громад сьогодні слід дотримуватися таких умов:

- кожне прийняте управлінське рішення повинно бути спрямоване на покращення умов життя громадян, що мешкають на території громади;
- використовувати методи стратегічного планування, враховуючи специфіку розвитку конкретної громади;
- стимулювати розвиток територіальних громад на основі інноваційних підходів та державно-приватного партнерства;

– залучати громадськість до процесу ухвалення рішень у сфері управління сталим розвитком територіальних громад.

Успішна реалізація інноваційних підходів вимагатиме не лише впровадження нових технологій, але й зміни у організаційних структурах, підходах до навчання та залучення громади до процесів планування та передбачає необхідність створення єдиної національної платформи просторових даних, яка забезпечить доступ до актуальної інформації для всіх учасників процесу. Важливо також підвищити кваліфікацію фахівців у сфері територіального планування, що дозволить адаптувати міжнародні практики до українських умов. З метою забезпечення сталого розвитку регіонів необхідно інтегрувати екологічні стандарти у всі етапи територіального планування, що дозволить зменшити негативний вплив на навколишнє середовище та забезпечити збереження природних ресурсів. Залучення громадськості до процесу прийняття рішень сприятиме підвищенню соціальної відповідальності, формуванню довіри між владою та населенням, а також забезпечить більш ефективне управління регіонами.

Висновки

Отже, сучасний шлях розвитку України полягає у переході на засади сталого розвитку, реалізуючи багаторівневу систему дій та заходів. Тільки тісна співпраця органів місцевого самоврядування, освітян, наукової спільноти, громадських організацій та бізнесу зможе сприяти підвищенню спроможності громад на місцевому та регіональному рівнях. Сьогодні в регіонах існує зростаючий запит на розробку стратегій збалансованого розвитку для їхніх територій. Вважаємо, що для забезпечення довготривалої сталості впроваджуваних проєктів необхідно поширювати успішні практики через Мережу організацій громадянського суспільства, а також за допомогою національних та міжнародних заходів, використовуючи електронні та друковані засоби масової інформації, соціальні мережі та інші інструменти комунікації. Сучасні підходи до територіального планування в Україні та світі демонструють тенденцію до інтеграції сталого розвитку, участі громадськості та використання сучасних технологій. В Україні активно впроваджуються принципи стратегічного планування, що включає залучення місцевих громад до ухвалення рішень, а також використання цифрових технологій для створення інтерактивних карт і планів. У світовій практиці акцент робиться на адаптивності планів, екологічній сталості та міжсекторальній інтеграції, що дозволяє враховувати різноманітні потреби населення та забезпечувати ефективне використання ресурсів.

Література

1. Цілі сталого розвитку. URL: <https://sdg.ukrstat.gov.ua/uk>, вільний (дата звернення 05.10.2024).
2. Редько К., Мірошниченко В. Дослідження сталого розвитку в Україні: оцінка стану виконання цілей. *Підприємництво та інновації*. 2022. No 22. С. 5–13.
3. Kondratenko, N., Papp, V., Romaniuk, M., Ivanova, O., Petrashko, L. The role of digitalization in the development of regions and the use of their potential in terms of sustainable development. *Amazonia Investiga*. 2022, 11(51), 103–112.
4. Rohozian, Y., Noskova, S. Interregional cooperation as a prerequisite for the economic development of amalgamated territorial communities in Ukraine. *Baltic Journal of Economic Studies*, 2017. Vol. 3(5), 383–390.
5. Babenko V., Zomchak L., Nehrey M. Ecological and economic aspects of sustainable development of Ukrainian regions. In *E3S Web of Conferences*. 2021, Vol. 280. EDP Sciences.
6. Зомчак Л., Коваль Л. Сталий розвиток регіонів України: просторово-панельний підхід. *Інфраструктура ринку*. 2022. Вип. 65. С. 211–215.
7. Шіковець К. О., Квіта Г. М., Єрьоменко Я. М. Системно-ситуаційне моделювання цілей сталого розвитку. *Інфраструктура ринку*. 2021. Вип. 62. С. 102–107.
8. Budnikovich I., Kolomytseva O., Rohozian Yu., Krupenna I., Zablodska D. Positioning of the amalgamated territorial communities of Ukraine through the sustainable development in the conditions of military actions. *Problemy Ekorozwoju*. 2021. Vol. 16, no. 1. pp. 103–112.
9. Вдовин М., Міщук Т. Рейтингування регіонів України за показниками добробуту населення. *Вісник Сумського національного аграрного університету*. 2022. Вип. (1 (91)). С. 3–9.
10. Палига Є.М., Панчишин Т.В. Рівень добробуту населення України у статистичному вимірі. *Наукові записки*. 2007. No 2(12). С. 95–100.
11. Вдовин М. Л., Зомчак Л. М., Міщук Т. В. Аналітика сучасного стану добробуту населення України. *Економіка та суспільство*. 2022. Вип. 39.
12. Приймак В. І., Голубник О. Р., Боришук Є.М. Вплив тіньової економіки на добробут населення України. *Економіка та держава*. 2017. No 9. С. 4–7.

References

1. Goals of sustainable development. URL: <https://sdg.ukrstat.gov.ua/uk>. [in Ukrainian]
2. Redko K., Miroshnychenko V. (2022). *The study of sustainable development in Ukraine: assessment of the goals' completing state*. *Pidpriemnytstvo ta innovatsii*, (22), 5–13. DOI: <https://doi.org/10.37320/2415-3583/22.1>. [in English]
3. Kondratenko, N., Papp, V., Romaniuk, M., Ivanova, O., & Petrashko, L. (2022). *The role of digitalization in the development of regions and the use of their potential in terms of sustainable development*. *Amazonia Investiga*, 11 (51), 103–112. [in English]
4. Rohozian, Y., & Noskova, S. (2017). *Interregional cooperation as a prerequisite for the economic development of amalgamated territorial communities in Ukraine*. *Baltic Journal of Economic Studies*, 3(5), 383–390. [in English]
5. Babenko V., Zomchak L., & Nehrey M. (2021).

Ecological and economic aspects of sustainable development of Ukrainian regions. In E3S Web of Conferences (Vol. 280). EDP Sciences. [in English]

6. Zomchak L., Koval L. (2022). *Sustainable development of Ukrainian regions: spatial panel method.* Infrastruktura rynku, 65, 211–215. [in Ukrainian]

7. Shikovets K. O., Kvita H. M., Yeromenko Ya. M. (2021) *System-situational modeling objectives of sustainable development.* Infrastruktura rynku, 62, pp. 102–107.

8. Budnikevich I., Kolomytseva O., Rohozian Yu., Krupenna I., Zablodska D. (2021) *Positioning of the amalgamated territorial communities of Ukraine through the sustainable development in the conditions of military actions.* Problemy Ekorozwoju, 16, nr 1, pp. 103–112. [in English]

9. Vdovyn, M., & Mishchuk, T. (2022). *Rating of regions of Ukraine according to indicators of population well-being.* Visnyk Sums'koho natsional'noho ahrarnoho universytetu, vol. 1 (91), pp. 3–9. [in Ukrainian]

10. Palyha Ye. M., Panchyshyn T. V. (2007). *The level of well-being of the population of Ukraine in statistical terms.* Naukovi zapysky, vol. 2(12), pp. 95–100. [in Ukrainian]

11. Vdovyn, M., Zomchak, L., & Mishchuk, T. (2021). *Analysis of the current state of well-being of the population of Ukraine.* Economy and Society, vol. 39. [in Ukrainian]

12. Pryymak V. I., Holubnyk O. R., Borshchuk, Ye. M. (2017). *The influence of the shadow economy on the well-being of the population of Ukraine.* Ekonomika ta derzhava, 9, 4–7. [in Ukrainian]

Рецензент: д-р техн. наук, проф. Линник І.Е., Харківський національний університет міського господарства імені О.М. Бекетова, Україна

Автор: КОНДРАЩЕНКО Олена Володимирівна
доктор технічних наук, професор кафедри матеріалознавства та інженерії композитних конструкцій Харківський національний університет міського господарства імені О.М. Бекетова
E-mail – Olena.Kondraschenko@kname.edu.ua
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-6739-3457>

INNOVATIVE APPROACHES TO TERRITORIAL PLANNING METHODOLOGY IN THE CONTEXT OF SUSTAINABLE DEVELOPMENT OF REGIONS

O. Kondraschenko

O.M. Beketov National University of Urban Economy in Kharkiv, Ukraine

This article is devoted to the implementation of innovative approaches to the methodology of territorial planning in the context of sustainable regional development. The work analyzes the features of territorial planning that affect the formation of sustainable development strategies. In the face of intensifying global challenges related to climate change, socio-economic disparity, and the need to preserve natural resources, it is critically important to develop and implement new methods of territorial planning. The main focus of the article is on the methodological aspects of integrating ecological, economic, and social criteria into spatial planning processes. The article considers tools that allow accounting for the specific development characteristics of particular territories, such as digital spatial data analysis models, geographic information systems, and advanced approaches to strategic planning based on scenario analysis. It is proposed to use integrative models that balance the interests of local communities, businesses, and the state. Special attention is given to the role of innovative technologies in ensuring transparency and public engagement in the planning process. Using digital platforms to collect and process data on natural resources, demographic indicators, and economic activity enables informed decision-making, contributing to more efficient resource utilization and improved quality of life. This, in turn, allows for a comprehensive consideration of community interests and promotes socio-economic stability. The study shows that innovative approaches to territorial planning not only enable sustainable development but also create prerequisites for the long-term economic growth of regions, enhancing their competitiveness and resilience to external threats. The methods proposed in the article are universal and can be adapted for use in various conditions, contributing to the formation of a new paradigm in territory development management. Thus, the article offers a comprehensive approach to territorial planning, facilitating the integration of different aspects of sustainable development. The application of these methods enables regions to adapt to contemporary challenges, preserve their natural and human resources, and create conditions for inclusive development.

Key words: innovative approaches, territorial planning, urban planning, urban planning systems, sustainable development, region, regional development